

OHJEET RADIOAMATÖÖRIVIESTINNÄN PÄTEVYYSTUTKINTOJEN SUORITTAMISEKSI (1. OSA)

Jaettavaksi kokelaille ja pätevyystutkijoille

Laadittu: 12.3.2014

Päivitetty: 9.3.2020

1. Johdanto

Tässä ohjeessa annetaan radioamatööritutkinnon suorittamista koskevia yleisiä ohjeita tutkintoa suorittaville kokelaille ja pätevyystutkijoille. Näitä ohjeita noudatetaan Suomen Radioamatööriliiton (jäljempänä Liitto) vastaanottamiin tutkintoihin.

Tutkinnon vastaanottamista tarkentavat ohjeet pätevyystutkijoille kuvataan tämän ohjeen 2. osassa.

2. Kurssit ja opiskelu

Tutkintoon voi opiskella radioamatöörikerhojen järjestämällä kursseilla, omatoimisesti tai tutun radioamatöörin opastuksella. Kurssit alkavat yleensä syksyisin, mutta kannattaa kysyä kerhoilta tarkempia tietoja. Vaikka lähimmällä kerholla ei alkaisi kurssia, kerholta saa apua opiskeluun, kirjallista opintomateriaalia ja vastauksia kysymyksiin.

Radioamatööritoimintaan voi tutustua kerholla tai tutun radioamatöörin luona. Vaikka radioamatööriksi aikovan on suoritettava pätevyystutkinto, kuka tahansa voi pitää yhteyksiä radioamatööriasemalta radioamatöörin valvonnassa. Kannattaa siis mennä kerholle tai tutun radioamatöörin luo kokeilemaan.

Opinto- ja harjoittelumateriaalia on ladattavissa internetissä. Linkit löydät tämän ohjeen lopusta.

3. Tutkintoon ilmoittautuminen

Radioamatööritutkintoon haluava voi itse sopia tutkinnon vastaanottajan kanssa missä ja milloin suorittaa tutkinnon. Tutkinnon vastaanottajia eli pätevyystutkijoita on eri puolilla maata. Kerhot järjestävät toisinaan kurssien päätteeksi suurempia tutkintotilaisuuksia, joista tiedotetaan etukäteen.

Paikalliset pätevyystutkijat voivat pitää tutkintoja tarpeen mukaan milloin tahansa. Pätevyystutkijalla on velvollisuus vastaanottaa tutkintoon haluava henkilö 30 päivän kuluessa pyynnöstä.

4. Tutkintoon saapuminen

Saavu tutkintotilaisuuteen ajoissa. Varaa mukaasi kuvallinen henkilöllisyystodistus, joka voi olla virallinen henkilökortti, passi tai ajokortti.

Radioamatööritutkinnon suorituksen yhteydessä täytettävät asiakirjat tuotetaan AR-X-tutkintojärjestelmän avulla ja täytetään annettujen ohjeiden mukaisesti. Siksi on tärkeää, että kokelas rekisteröityy järjestelmään ennen tutkintoon saapumista. Pätevyystutkijat antavat ohjeita järjestelmän käytöstä.

Opetus- ja oppimisympäristönä käytetty AR-X-tutkintojärjestelmä löytyy osoitteesta <https://ar-x.fi/>.

5. Lomakkeet ja asiakirjat

Tutkinnossa tarvittavat asiakirjat ovat

- henkilölomake (AH);
- holhoojan suostumus -lomake;
- tutkinnossa täytettävät koepaperit ja niiden korjausliuskat; sekä
- tekniikan T1- ja T2-kokeisiin liittyvät vakiokuvasarjat.

Jokaisen tutkintoon osallistuvan on täytettävä AH-henkilölomake (liite 1), johon merkitään tutkinnon suorittajan henkilö- ja yhteystiedot, suoritettavat moduulit ja niiden arvostelu sekä anottavia pätevyytödistuksia ja radioamatöörilupia koskevat lupapyyntö. AH-lomake täytetään selkeästi tekstaten käyttäen muste- tai kuulakärkikynää ja se palautetaan allekirjoitettuna.

Pätevyystutkija vastaa siitä, että kokelaan henkilölomake on oikein täytetty. Jokaista tutkintotilaisuutta varten täytetään vain yksi AH-lomake. Poikkeuksen tekee uusintakoe, joka käsitellään aina uutena koesuorituksena. Henkilölomakkeen tietoja saavat käsitellä vain ne henkilöt, joilla on tehtävänsä puolesta oikeus käsitellä tutkintotietoja. Henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan Tietosuojalain (1050/2018) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 sekä Rikoslain (39/1889) perusteita.

Alle 18-vuotiaan osalta AH-lomakkeeseen on liitettävä holhoojan suostumus (liite 2).

Jos kokelas osoittaa kirjallisesti saaneensa Liikenne- ja viestintävirastolta erivapauden jonkun tutkinnon suorittamiseen, kirje tai sen jäljennös on liitettävä AH-lomakkeeseen.

Jos kokelaalla on vamma tai lukihäiriö, joka vaikuttaa tutkinnon suorittamiseen, AH-lomakkeeseen on liitettävä valokopio esimerkiksi tutkinnon suorittajan näkövammaiskortista. Pätevyystutkijat eivät saa vastaanottaa kokelaiden lääkärintodistuksia, vaan ne on toimitettava erivapaushakemuksen liitteenä suoraan tutkittavalta Liikenne- ja viestintävirastolle.

Kokelaan henkilötietoja ei käytetä muihin tarkoituksiin ilman henkilön antamaa suostumusta. Lupaa tietojen käyttöön kysytään AH-lomakkeessa sekä AR-X-järjestelmään rekisteröitymisen yhteydessä. Tämä suostumus koskee ainoastaan tietojen luovuttamista radioamatöörien kansalliselle etujärjestölle, joka on Suomen Radioamatööriliitto ry. Suostumuksen myötä kokelaalle voidaan lähettää mm. tietoja Liiton ja sen jäsenkerhojen tulevista tapahtumista.

Pätevyystutkija toimii niiden oikeuksien ja velvollisuuksien puitteissa, mitä laissa ja viranomaisen radioamatööriviestinnän pätevyystutkintojen vastaanottamista antamissa ohjeissa on määrätty. Pätevyystutkija ei saa tallentaa, kopioida tai käyttää kokelaan henkilötietoja tai tutkintoasiakirjoja muuhun tarkoitukseen. Tutkinnon päätyttyä pätevyystutkija on velvollinen palauttamaan viipymättä kaikki tutkintoon liittyvät asiakirjat Liiton toimistoon, joka tarkastaa ja hyväksyy asiakirjat sekä toimittaa ne sovitusti viranomaiselle.

Liitto arkistoi tutkintoasiakirjat, kuten tutkintokysymykset, vastaukset, korjausliuskat ja kokeisiin liittyvät muistiinpanot kahden (2) vuoden ajan tutkintopäivästä. Säilytysajan päätyttyä aineisto hävitetään.

Pyyntöä Liitto toimittaa tutkintoasiakirjat Liikenne- ja viestintäviraston tarkastettavaksi. Tutkintoasiakirjojen arkistointivelvoite perustuu lakiin ja viranomaisen antamiin ohjeisiin.

6. Tutkinnon esivalmistelut

Tutkinnossa käytettävät koepaperit ja korjausliuskat tulostetaan AR-X-järjestelmän avulla. Pätevyystutkija arpoo jokaiselle kokelaalle oman tehtäväsarjan. Kaikki yhden koesarjan sivut liitetään toisiinsa niittaamalla ne sivun vasemmasta ylänurkasta. Samoin tulee toimia myös korjausliuskojen kanssa. Samaa tehtäväsarjaa eli ryhmätenttiä voidaan käyttää vain harjoittelu- ja koulutustarkoituksissa.

Pätevyystutkijan on huolehdittava siitä, että hänellä on koepapereita tulostettaessa käytössään aina tutkintopankkien uusimmat versiot.

7. Perus- ja yleisluokan todistukset

Perusluokan pätevyystodistuksen saa moduuleilla K ja T1. Yleisluokan HAREC-pätevyystodistuksen saa moduuleilla K ja T2. Radioamatöörin pätevyystodistuksen voimassaoloaikaa ei ole rajoitettu.

8. Tutkintomoduulit

Radioamatööritutkinto on moduulipohjainen. Jokainen moduuli on itsenäinen tutkinto. Pätevyystodistus myönnetään suoritettujen tutkintojen perusteella.

Radioamatöörin pätevyystodistukseen tarvittavat moduulit voi suorittaa joko moduuli kerrallaan tai kaikki moduulit yhdellä kertaa. Hyväksytyt moduulit eivät vanhene.

Sähkötyssmoduulit ovat poistuneet tutkintovaatimuksista Viestintäviraston määräyksellä 18C/2003. Missään radioamatööriluokassa ei vaadita sähkötyksen osaamista. Tutkinnossa ei voi suorittaa sähkötyksen anto- ja vastaanottokokeita.

K-moduuli

K-moduuli on kaikkien radioamatööriluokkien perusta. Moduuli sisältää väittämiä

- hätäliikenteestä ja aseman turvallisuudesta (15 väittämää);
- radioamatöörejä koskevista laeista ja määräyksistä (25 väittämää); sekä
- radioamatööriliikenteestä (20 väittämää).

Kokeessa väittämät esitetään aiheittain. K-moduulin tutkinto on hyväksytty, jos tutkinnon suorittaja on saanut vähintään 45 kohtaa oikein. Tutkinnon maksimipistemäärä on 60. Tutkinto on hylätty, jos hätäliikenne- ja turvallisuusosiossa on enemmän kuin neljä virhettä.

T1-moduuli

T1-moduuli on perusluokassa vaadittu tekniikkatutkinto. Moduuli sisältää kysymyksiä, jotka keskittyvät elektroniikan ja radiotekniikan perusteiden sekä sähköturvallisuusasioiden tuntemukseen.

Kokeessa väittämät esitetään aiheittain. Tutkinnossa on 15 kysymystä, joista jokaiseen annetaan neljä valmista vastausvaihtoehtoa.

T1-moduulin tutkinto on hyväksytty, jos tutkinnon suorittaja on saanut vähintään 45 kohtaa oikein. Tutkinnon maksimipistemäärä on 60.

T2-moduuli

T2-moduuli on yleisluokassa vaadittu tekniikkatutkinto. Moduuli sisältää kysymyksiä, jotka keskittyvät elektroniikan ja radiotekniikan soveltamiseen radioamatööri toiminnassa sekä sähköturvallisuusasioiden tuntemukseen.

Kokeessa väittämät esitetään aiheittain. Tutkinnossa on 15 kysymystä, joista jokaiseen annetaan neljä valmista vastausvaihtoehtoa. Kysymykset ovat samankaltaisia kuin T1-moduulissa, mutta mukana voi lisäksi olla kuvakysymyksiä.

T2-moduulin tutkinto on hyväksytty, jos tutkinnon suorittaja on saanut vähintään 45 kohtaa oikein. Tutkinnon maksimipistemäärä on 60.

Vastausohjeet

Tutkinnon suorittajan pitää merkitä jokaisen vastausvaihtoehdon eteen varattuun tilaan plus-merkki (+), jos vastaus on oikein ja miinus-merkki (-), jos vastaus on väärä. Jokaiseen kohtaan pitää merkitä joko + tai -. Tyhjäksi jätetty vastauskohta tulkitaan virheeksi. Jokaisen kysymyksen vastausvaihtoehdoissa on aina vähintään yksi oikea vastaus.

Arvostelu ja tuloksista ilmoittaminen

Jokainen moduuli arvostellaan samoin perustein. Oikea vastaus on yksi piste. Väärä tai tyhjäksi jätetty vastaus on nolla pistettä. Tutkinnon suorittajalle ilmoitetaan pistemäärä ja tieto siitä, onko suoritus hyväksytty vai hylätty.

K-moduuli arvostellaan alusta loppuun asti, kuten muutkin moduulit. Erityistä huomiota kiinnitetään hätäliikenne- ja turvallisuusosion väittämiin. Suoritus hylätään, mikäli hätäliikenne- ja turvallisuusosiossa on enemmän kuin neljä virhettä. Tutkinnon suorittajalle ilmoitetaan hylkäämiseen johtaneet syyt.

Tutkinnon vastaanottaja tekee arvostelua koskevat merkinnät kokelaan tehtäväpapereihin käyttäen apuna tehtäväsarjaan kuuluvaa tarkastusliuskaa. Arvostelumerkinnät tehdään punaisella muste- tai kuulakärkikynällä. Lopuksi kokelaan antamat vastaukset ja arvostelun tulokset syötetään AR-X-tutkintojärjestelmään.

Mikäli pätevyystutkija (tai kokelas) on tutkinnon suorituksen aikana havainnut virheen, joka voi vaikuttaa arvosteluun, kokelaalle ilmoitetaan, että tulos voi vielä muuttua Liikenne- ja viestintävirastossa. Pätevyystutkija on velvollinen tekemään havaituista virheistä ilmoituksen. Tieto poikkeamasta tehdään kirjallisesti, ja se liitetään osaksi kokelaan tutkintoasiakirjoja.

9. Koetilanne

Radioamatööritutkinto suoritetaan kirjallisesti Suomen Radioamatööriliiton nimittämälle pätevyystutkijalle hänen läsnä ollessaan. Pätevyystutkijana toimii tehtävään nimetty henkilö, jolla on riittävät tiedot ja taidot tutkintojen vastaanottamiseksi.

Kaikkien tutkintomodulien kokeet järjestetään samanaikaisesti koetilaisuuden aikana. Pätevyystutkija jakaa lomakkeet ja koepaperit valmiiksi sekä antaa ohjeet niiden täyttämiseksi.

Kokeen aikana esillä saa olla tehtävä- ja vastauspapereiden lisäksi vain kirjoitusvälineet ja laskin. Kokeisiin ei saa tuoda muita apuvälineitä ilman pätevyystutkijan lupaa.

Tekniikkamoduulien kokeissa on hyödyllistä käyttää laskinta. Tavallinen nelilaskin riittää, mutta funktiolaskinta saa käyttää. Pätevyystutkijalla on oikeus tarkistaa laskimen sisältö ennen tutkintoa. Lisäksi ylimääräisen suttupaperin käyttö on sallittua ja koepaperin tyhjälle puolelle voi kirjoittaa muistiinpanoja. Vastauksissa ratkaisevia ovat väittämien eteen sulkeisiin merkityt plus- (+) ja miinusmerkit (-).

Tutkinnon suorittajan tulee kirjoittaa koesuoritukset selkeällä käsialalla. Jokaisessa koepaperissa on oltava merkittynä tutkinnon suorituspaikka ja -aika, kokelaan nimikirjoitus ja nimen selvennös (täydellinen nimi) sekä pätevyystutkijan nimi ja tunnistenumero.

Tehtäväpapereissa olevat vastausohjeet käydään läpi tilaisuuden alussa. Pätevyystutkija vastaa kokeen suoritusta koskeviin kysymyksiin, joten ohjeita kannattaa kysyä.

Kokeiden vastausaikaa ei ole rajoitettu, mutta aikaa on annettava kohtuullisesti. Vastausajan riittävyden määrittelyssä voidaan käyttää apuna sitä aikaa, jonka tutkittavien pääosa tarvitsee tehtäviin vastaamiseen. Yhteensä kokeiden suorittamisen ei tulisi kestää yli kolmea tuntia.

Jos kokelaalla on vamma tai lukihäiriö, joka estää häntä käyttämästä edellä mainittuja tavallisia kirjoitusvälineitä, kokelasta pyydetään ottamaan yhteyttä pätevyystutkijaan poikkeavien koejärjestelyjen sopimiseksi.

10. Hylkääminen ja uusintakoe

Hylätyn tutkinnon uusimista ei ole rajoitettu. Uusintakoe käsitellään aina uutena koesuorituksena, josta tutkintoon osallistuvalla peritään uusi tutkintomaksu. Lisäksi uusintakokeesta täytetään erillinen AH-henkilölomake, johon merkitään myös mahdolliset pätevyystodistuksia ja radioamatöörilupia koskevat lupapyynnöt.

11. Tutkintomaksut

Tutkinto maksaa 18 euroa/moduuli. Maksut suoritetaan etukäteen Suomen Radioamatööriliiton tilille FI88 1010 3000 0724 13 (IBAN), NDEAFIHH (BIC).

Radioamatööritutkinto on maksettava etukäteen. Tutkintomaksua osoittava kuitti liitetään kokelaan tutkintoasiakirjoihin. Maksamattomia tutkintoja ei käsitellä. Maksu suoritetaan AR-X-järjestelmästä tulostettavalla laskulomakkeella, joka sisältää tiedot tutkinnon suorittajasta, suoritettavista moduuleista, maksettavasta summasta sekä viitenumeron. Käytä aina lomakkeeseen merkittyä viitenumeroa, jotta maksutiedot välittyisivät oikein. Viitenumeron käyttö nopeuttaa maksun käsittelyä ja ehkäisee virheitä.

Mikäli tutkinnon suorittaja haluaa saada oikeuden käyttää radioamatööriasemaa ilman valvontaa, hänen on lunastettava pätevyystodistus. Tämän lisäksi, jos tutkinnon suorittaja haluaa pystyttää oman radioamatööriaseman ja saada henkilökohtaisen kutsumerkin, hänen on haettava asemalupaa.

Pätevyystodistusta ja asemalupaa haetaan Liikenne- ja viestintävirastosta, joka myöntää tarvittavat luvat ja veloittaa kustannukset suoraan hakijalta:

- Radioamatöörin pätevyystodistus: 43,75 €
- Radioamatöörilupa (vuosimaksu): 18,14 €
- Omavalintainen kutsumerkki radioamatöörilupa: 170,75 €

Edellä ilmoitetut hinnat vahvistetaan vuosittain ja ne sisältävät arvonlisäveron. Maksujen suuruuden määrittää Liikenne- ja viestintävirasto.

Varusmiesten tutkintomoduuli- ja pätevyystodistusmaksut on Puolustusvoimissa siirretty vuoden 2008 alusta joukko-osastojen vastuulle (liite 3).

Puolustusvoimien palkatun henkilökunnan johtamien varusmiesten radioamatöörikurssien osalta tutkinto- ja pätevyystodistusmaksuihin liittyvät laskutuksen yksityiskohdat on selvitettävä joukko-osastosta ennen kurssiin liittyvän tutkintotilaisuuden järjestämistä. Johdettujen kurssien ulkopuolella tapahtuvissa varusmiesten radioamatööritutkinnoissa on tutkinnon suorittavan varusmiehen selvitettävä etukäteen omasta joukko-osastostaan maksuihin liittyvät osoitetiedot tutkinnon vastaanottajalle.

Varusmiehen on itse kustannettava asemalupamaksu (taajuusmaksu), mikäli haluaa hankkia itselleen oman radioamatööritunnuksen (kutsumerkin).

12. Tutkintoasiakirjojen palautus

Pätevyystutkijan tehtävä on tarkastaa, että suoritettuja tutkintoja koskevat asiakirjat ovat oikein täytetty ja allekirjoitettu.

Jokaisen kokelaan henkilölomake ja koepaperit liitteineen tulee postittaa tutkintoa seuraavana arkipäivänä joko valmiissa vastauskuoressa tai pakettina osoitteella

Suomen Radioamatööriiliitto ry

Tutkintoasiat

Tunnus 5006967

00003 VASTAUSLÄHETYS

Vastauslähetyksessä käytetään aina postinumeroa 00003 VASTAUSLÄHETYS.

13. Tutkintojen suorittamiseen liittyvät oikaisupyynnöt

Radioamatööritutkinnon suorittamista koskevat oikaisupyynnöt lähetetään osoitteella:

Liikenne- ja viestintävirasto

Taajuushallinto / Radioamatööritutkinnot

PL 320

00059 TRAFICOM

Kumpulantie 9, Helsinki

14. Tutkintojärjestelmän käyttö

Amateur Radio eXam (AR-X) on Internetissä toimiva keskitettyyn palvelintekniikkaan ja ylläpitoon perustuva opetus- sekä oppimisympäristö. Se on radioamatööritutkintoon opiskelevien ja pätevyystutkijoiden käyttöön kehitetty työkalu. Palvelun käyttö on ilmaista, ja sitä voi käyttää kuka tahansa osoitteessa <https://ar-x.fi>.

AR-X-tutkintojärjestelmän käyttöehdot on kuvattu tietosuojaselosteessa (liite 4). Tutkinnon suorittamisen nopeuttamiseksi omat tiedot kannattaa tarkistaa aina ennen tutkintoon saapumista.

Kokelaalle ei voida tulostaa koetehtäviä, mikäli tiedot ovat puutteelliset. Sama rajoitus koskee pätevyystutkijoiden mahdollisuutta vastaanottaa tutkintoja.

15. Tekijänoikeudet

AR-X-tutkintojärjestelmän ja sivuston tekijänoikeudet kuuluvat Suomen Radioamatööriliitto ry:lle. Kaikki oikeudet pidätetään.

Sivuston sisältämää informaatiota, mukaan lukien mutta ei niihin rajoittuen, tekstejä, kuvia ja ääniä ei saa kopioida, siirtää, levittää tai varastoida muuhun kuin radioamatööritutkintojen suorittamiseen, koulutukseen tai itseopiskeluun liittyvään käyttöön ilman Suomen Radioamatööriliitto ry:n antamaa kirjallista lupaa.

Verkkosivuston sisällön muuntelu tai käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on ehdottomasti kiellettyä.

Eräät verkkosivuston osiot saattavat sisältää materiaalia, joiden tekijänoikeudet kuuluvat materiaalin tarjoajille.

16. Lisätietoja

Lisätietoja radioamatööritutkinnoista saat lähimmältä radioamatöörikerholta.

Sopimuksesta tutkintoja voi suorittaa myös Suomen Radioamatööriliiton toimistolla, jonka yhteystiedot ovat ohessa.

Postiosoite: PL 44, 00441 HELSINKI

Käyntiosoite: Kaupinmäenpolku 9, HELSINKI

Puhelin: (09) 562 5988 (toimisto)

Sähköposti: toimisto@sral.fi

Kotisivut: <http://www.sral.fi/>

17. Aiheesta muualla

Lisätietoa radioamatööritoiminnasta, luvista ja -tutkinnoista sekä linkkejä opinto- ja harjoittelumateriaaliin on löydettävissä oheisista lähteistä.

Suomen Radioamatööriliiton kotisivuilta löydät ajankohtaiset tiedotteet sekä tietoja tulevista radioamatöörikursseista ja tutkinnoista. Kurseista tiedotetaan myös radioamatöörikerhojen omilla kotisivuilla.

Suomen Radioamatööriliitto: <http://www.sral.fi/>

Liikenne- ja viestintävirasto: <https://www.traficom.fi/fi/viestinta/viestintaverkot/radioamatoori-tarvitsee-luvan-ja-patevyyden-lahettimen-kayttoon>

AR-X, opiskelu ja tutkinnon harjoittelu: <https://ar-x.fi/>

Yleisradion Teksti-TV:n sivu 590: <http://www.yle.fi/tekstiv/>

18. Voimaantulo

Tämä radioamatööritutkintojen suorittamista koskeva ohje astuu voimaan 11.3.2020 ja kumoaa edellisen tutkintojen suorittamista koskevan ohjeen (Tutkinto-ohjeen 1. osa, päivätty 30.11.2015). Tämä ohje on pysyväismääräyksen luonteinen.

Tähän ohjeeseen mahdollisesti tulevat muutokset tai lisäykset tehdään aina kirjallisesti uusimalla kokonaan tietty kohta.

Tutkinto-ohjeesta voidaan poiketa vain pätevyystutkijoiden esimiehen tai Liikenne- ja viestintäviraston kutakin kertaa varten erikseen myöntämällä kirjallisella luvalla.

Helsingissä 9.3.2020

Suomen Radioamatööriliitto ry

JAKELU

Liikenne- ja viestintävirasto

Suomen Radioamatööriliitto ry

Pätevyystutkijat

Radioamatöörikerhot

Tutkintoa suorittavat kokelaat

LIITTEET

AH-henkilölomake (liite 1)

Holhoojan suostumus -lomake (liite 2)

Varusmiesten radioamatööritutkintojen tutkintomaksut (liite 3)

Tietosuojaseloste (liite 4)